

SKAGERAKFISK

Fiskeri- og Kystdepartementet
Postboks 8118 Dep

0032 OSLO

FISKERI-OG KYSTDEPARTEMENTET
06.02.2012
SAKSNR. ARKIV

Vår saksbehandler JEL/ST

Vår dato 2. februar 2012

Vår referanse 43/2012

HØRING AV ARBEIDSGRUPPERAPPORT OM GJENNOMGANG AV RÅFISKLOVEN

Viser til departementet's høringsbrev datert 2. desember 2011.

Vi skal få kommentere arbeidsgruppen's forslag til ny lov om fiskesalgslagene.

Vi ser fordeler med en ny lov som i utgangspunktet skal være en oppdatering av råfiskloven i forhold til utviklingen av salgslagssystemet og en evaluering av minsteprisfastsettelsen.

Vi finner at deler av forslaget går lenger enn en oppdatering og vil dersom det blir vedtatt, endre viktige prinsipper i råfiskloven.

Vi skal kommentere forslaget's §§ 1, 2, 6, 10, 11, 12, 14 og 15.

§ 1 Formålet

Formålet med råfiskloven kommer til uttrykk i salgslagenes vedtekter som er godkjent av departementet.

5 av 6 salgslag har som formål å sikre fiskernes inntekter gjennom gode priser og trygge betalingsvilkår.

Salgslagene er private rettsobjekter organiserte som samvirke der kun fiskere kan være medlemmer.

At formålet er rettet inn mot eiernes interesser er derfor naturlig.

Salgslagene har også en rolle som offentlig forvalter på enkelte områder.

I lovutkastet foreslås at formålet er å bidra til en bærekraftig og samfunns-økonomisk lønnsom forvaltning av ressursene. Dette skal oppnås gjennom å legge til rette for gode rammer for førstehåndsomsetningen og ved å sikre god dokumentasjon av ressursuttaket.

Salgslagene har ikke forvaltningsansvar for ressursene. Et medvirkende kontrollansvar er ikke forvaltningsansvar. Det er heller ikke kompetansen til å regulere fisket under spesielle forhold. Bærekraftig forvaltning av ressursene tilligger myndighetene.

Salgslagene har heller ikke hatt samfunnsøkonomisk lønnsom forvaltning som mål men å ivareta fiskernes interesser i verdikjeden.

Forslaget vil endre hensikten og formålet med råfiskloven slik dette har vært oppfattet gjennom alle år.

Salgslagene vil fremstå mer som et redskap for myndighetene enn for sine eiere.

Dette kan svekke fiskernes tillit til salgslagene. Svekket tillit vil medføre redusert oppslutning om salgslagene fra eiernes side.

Salgslagene mister legitimitet og vil kunne få en svekket rolle både som privat organisasjon men også som offentlig forvalter. Dette vil være negativt for fiskerinæringen.

Vi anmoder om at formålet endres til å sikre fiskernes inntekter og bidra til en lønnsom verdiskapning i fiskerinæringen samt å sikre god dokumentasjon av ressursuttaket.

§ 2 Saklig virkeområde

2. ledd definerer hva som er å anse som førstehåndsomsetning etter loven.

Råfiskloven fikk følgende tillegg ved endringslov av 14. februar 1964 –
Otrp. nr. 9 (1963 – 64): ”Salg fra godkjent salgsorganisasjon anses som omsetning i førstehånd”.

Presiseringen ble gjort for å klargjøre at også salgslagenes videresalg av fisk som var ervervet fra fiskeren, skulle regnes som førstehåndsomsetning i råfisklovens forstand.

Denne presisering er utelatt og ikke drøftet i forslaget til ny lov.
Det er behov for en slik presisering i loven jfr. nevnte Otrp. nr. 9.

Skagerakfisk bygger sin omsetningsordning på en slik definisjon og har fått stadfestet lovligheten av dette gjennom rettskraftig dom i lagmannsretten.
Ordningen går ut på at salgslaget kjøper råstoff som ikke finner sin omsetning til lokal kjøper. Råstoffet koordineres av salgslaget for samlet omsetning i andre markeder. Denne omsetning er å anse som omsetning i førstehånd.
Andre salgslag har opp gjennom årene i ulike varianter gjort bruk av tilsvarende ordninger.

Flere salgslag opptrer som eksportører ved norske fiskefartøyers landinger i utenlandsk havn. Toll- og avgiftsdirektoratet har i denne sammenheng vurdert salgslaget som vareeier. Dette ville ikke vært mulig uten at salgslagets salg som eksportør var å anse som omsetning i førstehånd.

Vi anmoder om at det i en eventuell ny lov blir inntatt at ”Salg fra godkjent salgsorganisasjon anses som omsetning i førstehånd”.

3. ledd definerer hva som menes med viltlevende marine ressurser.

Vi konstaterer at fangst fra havbeiteområder inngår i definisjonen.

Vi mener det er viktig at slik fangst blir underlagt offentlighet gjennom registrering og ressurs-/omsetningskontroll.

§ 6 Tilbakekall av godkjenning

Salgslagene ble opprettet etter en avstemming blant fiskerne.

Fiskerne har siden opprettelsen bestemt organisering og struktur for salgslagene.

Første ledd bokstav d) i forslaget bestemmer at godkjenningen kan trekkes tilbake permanent eller midlertidig dersom organisering og struktur ikke er hensiktsmessig ut fra lovens formål.

Fiskerne blir i realiteten fratatt retten til selv å bestemme salgslagenes organisering og struktur. Det vises i denne sammenheng til det som er nevnt under forslaget til formål i § 2.

Det vil således ikke være fiskernes interesser som vil være avgjørende for organisering og struktur av fiskernes salgsgeselskap.

Vi mener dette er en grunnleggende endring av råfiskloven.

Vi anmoder om at bokstav d) i forslaget utgår slik at det er fiskerne som eiere av salgslagene som selv får bestemme organisering og struktur slik dette alltid har vært.

§ 10 Fastsettelse av salgsvilkår og omsetningsformer

Salgslagene har gjennom omsetningseneretten fastsatt salgsvilkår og omsetningsformer. Disse har vært nedfelt i forretningsregler og rundskriv og har vært forelagt berørte parter før iverksettelse. Flertallsforslaget er derfor en videreføring av gjeldende rett og praksis.

Salgsvilkår og omsetningsformer handler om på hvilke vilkår fiskernes fangster skal omsettes og på hvilken måte. Det er naturlig at slike funksjoner tilligger selgende part.

Dersom andre enn salgslaget skal treffe beslutning om salgsvilkår og omsetningsformer, vil en viktig del av omsetningseneretten falle bort.

Et viktig prinsipp i råfiskloven vil da bli endret.

§ 11 Fastsettelse av minstepris

Omsetningseneretten har gitt salgslagene rett til å fastsette minstepris. Dette blir stadfestet i lovforslaget. Eneretten har også gitt salgslagene rett til å fastsette minstepris i forhold til anvendelse og marked. Dette er stadfestet av Høyesterett, se Rt. 1977 s. 433. Dette er ikke nevnt i lovforslaget og heller ikke drøftet i arbeidsgruppens innstilling. Dette er en svakhet ved innstillingen siden det er salgslag som i dag fastsetter pris i forhold til både anvendelse og marked.

Salgslagene må fortsatt ha rett til en slik prisdifferensiering og dette må konkretiseres i loven.

En slik prisdifferensiering gir fleksibilitet for kjøperne og bidrar til størst mulig verdiskapning på råstoffet.

Minstepris som plattform virker stabiliserende i et marked hvor tilførselene svinger som følge av vær og vind.

Det er fastsatt minstepriser på fisk og skalldyr i de fleste vestlige land. Dette understreker at minstepriser er viktige for verdiskapning, konkurranse og en variert flåtestruktur også i andre land.

§ 12 Prosedyre ved uenighet

En 2-årig prøveordning med mekling ved uenighet om pris ble vedtatt i juni 2005 og iverksatt for årene 2008/09.

To av seks salgslag benyttet ordningen i prøveperioden.

Råfisklaget gjennomførte 19 prisforhandlinger i perioden hvorav 2 gikk til mekling.

Sildelaget gjennomførte 9 prisforhandlinger hvorav 5 gikk til mekling.

På bakgrunn av dette og erfaringene med meklingsordningene kan det stilles spørsmål om det er et påtrengende behov for en meklingsordning.

Arbeidsgruppen anbefaler dog å videreføre en meklingsordning ved uenighet om pris og at dette tas inn i loven.

Primært burde imidlertid dette være en sak mellom partene.

Spørsmålet om en meklingsordning burde avgjøres mellom det enkelte salgslag og motparten og eventuelt tatt inn i forretningsreglene eller salgsvilkårene.

Her vil det også kunne legges prosedyrer for meklingsordningen slik partene måtte ønske å gjennomføre den.

Arbeidsgruppen foreslår at meklingsordning skal gjennomføres ved uenighet om pris.

Skal spørsmålet om meklingsordning tas inn i loven, må dette endres til kan.

Det kan være at partene kan leve med en uenighet.

Dette må vurderes opp mot en ressurskrevende meklingsordning som kan føre til et mer fastlåst og mindre fleksibelt resultat.

Salgslagene er ansvarlige for prisfastsettelsen, konf. forslaget's § 11.

Dersom salgslagene, gjennom en oppmannsordning, skal tvinges til å fastsette en pris en ikke kan anbefale, vil dette kunne føre til ansvarsfraskrivelse og vanskelige omsetningsforhold.

Dette ville næringen ikke være tjent med.

Salgslagene må derfor ha siste ord ved prisfastsettelsen.

Et lovtvunget meklingsresultat vil dessuten bringe myndighetene inn i prisfastsettelsen.

Spørsmålet er om myndighetene vil ha en slik rolle.

§ 13 Kompetanse til å regulere høsting

Det anføres at forslaget viderefører råfiskloven's § 5.

Reguleringskompetansen blir brukt i "føre var" sammenheng for å dempe tilførslene i et avtaksfølsomt marked i gitte perioder. Dette kunne kanskje vært nevnt som hensiktsmessig utnyttelse av fangstene i kommentarene til forslaget.

§ 14 Kompetanse til å dirigere fangst

Det anføres at forslaget viderefører råfiskloven's § 6. Råfiskloven's § 6 presiserer at dirigeringen skal være fordelaktig for fiskerne eller for en heldig gjennomføring av fisket, avtaket, produksjonen og videreomsetningen.

Vi tolker at forslaget minst favner dette.

§ 15 Orientering

Det foreslås at berørte parter skal varsles før beslutning om regulering eller dirigering treffes.

Ofta må vedtak om fiskestopp og andre reguleringer foretas og iverksettes på kort varsel av salgslagene men også av fiskerimyndighetene. En varslingsordning før vedtak fattes blir derfor vanskelig å gjennomføre. Reelt sett blir dette et spill så lenge salgslagene ikke trenger å avvente tilbakemelding eller å ta hensyn til eventuelle tilbakemeldinger.

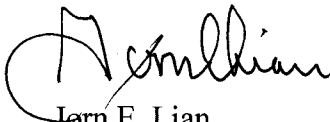
Derfor bør forslaget om en egen paragraf om varslingsplikt utgå.

Opprettholdes forslaget må det presiseres at en slik varsling ikke er å regne som forhåndsvarsling etter forvaltningslovens § 16.

Vedtak om regulering og dirigering kan og har blitt innklaget for departementet. Klager kan også bringe vedtaket inn for rettslig prøving. Det kan ikke være slik at en oppmann skal avgjøre om et vedtak har rettslig gyldighet.

Vi håper at departementet forstår våre synspunkter og at de tillegges vekt i den videre behandlingen av denne sak.

Med vennlig hilsen
SKAGERAKFISK SA

Jørn E. Lian
direktør

Kopi: Salgslagene
Norges Fiskarlag
Norges Kystfiskarlag
Fiskerlaget Sør